

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BURSA MUSTAFAKEMALPAŞA BELEDİYESİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2023

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	10
6. DENETİM GÖRÜŞÜ.....	12
7. DENETİM BULGULARI.....	12

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	4
Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	5
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri.....	6
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Varlık Değerleri ile Amortisman Değerlerinin Karşılaştırılması.....	14
Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları.....	18

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Birikmiş Amortismanlar Hesabının Gerçeği Yansıtması

B. Diğer Bulgular

1. Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

2. Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

3. Elektrik Alımlarının İhale Yapılmadan Doğrudan Alım Yoluyla Temin Edilmesi

4. Belediyenin Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması

5. Yevmiye Kayıtlarında Geriye Dönük ve Silinen Yevmiyelerin Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Mustafakemalpaşa Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir. Belediye, büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan bir ilçe belediyesidir ve belediyenin sınırları, bulunduğu ilçenin mülki sınırlarıdır.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanunlarda kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. Bununla birlikte görev, yetki, imtiyaz ve sorumlulukları diğer ilgili kanun ve yönetmeliklerde de düzenlenmiştir.

5216 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde, büyükşehir belediyelerinin ve büyükşehir ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri ayrıntılı bir şekilde sayılmıştır. Söz konusu görev ve yetkiler genel olarak 5393 sayılı Kanun'da belirtilen görev ve yetkilerin paylaşımından ibarettir. Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyonun büyükşehir belediyesi tarafından sağlanması da hüküm altına alınmıştır. Büyükşehir belediyelerinin, kendi sınırları içerisinde yer alan ilçe belediyelerinin imar uygulamalarını denetleme yetkisi bulunmaktadır. Bunun yanı sıra, büyükşehir ve büyükşehir ilçe belediyeleri hakkında 5393 sayılı Kanun'da yer verilen yetki, imtiyaz ve muafiyetlerin geçerli olduğu da mezkûr Kanun'da belirtilmiştir.

5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm

ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'a göre ilçe belediyesinin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanıdır.

Mustafakemalpaşa Belediyesinin karar organı olan Mustafakemalpaşa Belediye Meclisi, biri Belediye Başkanı olmak üzere 32 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı; norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfus sayısına göre en çok dört adet belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Mustafakemalpaşa Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı 4 adet birim belirlenmiştir. Bunlar Özel Kalem Müdürlüğü, Teftiş Kurulu Müdürlüğü, Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü ve Hukuk İşleri Müdürlüğü'dür. Memurlar arasından atanan üç başkan yardımcısı, meclis üyelerinden görevlendirilen bir başkan yardımcısı olmak üzere Başkana bağlı olarak görev yapan dört başkan yardımcısı bulunmaktadır. Belediyenin 20 adet hizmet birimi, alan ve amaçlarına göre ilgili başkan yardımcılığına bağlıdır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	348	118
Sözleşmeli Personel	-	43
Kadrolu İşçi	111	28
Toplam	459	189
696 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	220

Belediyenin doğrudan hissedarı olduğu toplam 2 şirket bulunmaktadır.

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Mustafakemalpaşa Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Mustafakemalpaşa Belediyesinin 2022 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod 1	Giderin Türü	Geçen Yılandan Devr. Ödenek (TL)	Bütçe ile Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devr. Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	23.578.000,00	12.053.000,00	3.985.605,23 / 1.443.405,23	35.631.000,00	37.227.023,70	946.176,30	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kur. Devlet Primi Giderleri	0,00	3.704.000,00	1.526.000,00	500.169,37 / 214.369,37	5.230.000,00	5.337.818,02	177.981,98	0,00
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	128.516.000,00	184.303.000,00	10.688.895,00 / 2.668.895,00	312.819.000,00	309.780.675,91	11.058.324,09	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	4.250.000,00	0,00	0,00	4.250.000,00	3.924.727,91	325.272,09	0,00
05	Cari Transferler	215.473,58	2.249.000,00	2.801.000,00	1.544.200,00 / 37.000,00	5.265.473,58	6.424.441,15	348.232,43	0,00
06	Sermaye Giderleri	6.384.746,40	31.457.000,00	37.750.000,00	23.315.266,39 / 22.984.266,39	75.591.746,40	37.405.103,81	64.871,17	38.452.771,42
07	Sermaye Transfer.	0,00	546.000,00	30.000,00	0,00 / 0,00	576.000,00	545.121,98	30.878,02	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00 / 0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	12.700.000,00	0,00	0,00 / 12.686.200,00	12.700.000,00	0,00	13.800,00	0,00
Toplam		6.600.219,98	207.000.000,00	238.463.000,00	40.034.135,99 / 40.034.135,99	452.063.219,98	400.644.912,48	12.965.536,08	38.452.771,42

Mustafakemalpaşa Belediyesinin 2022 mali yılı bütçesinde 207.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup geçen yıldan gelen 6.600.219,98 TL ve yıl içinde ek bütçe ile eklenecek 238.463.000,00 TL ödenekle birlikte 2022 yılı ödenek toplamı 452.063.219,98 TL olmuştur. Yıl içinde 400.644.912,48 TL Bütçe Gideri yapılmış, kullanılmayan 12.965.536,08 TL ödenek iptal edilmiştir, kalan 38.452.717,42 TL ödenek ise 2023 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL) (A)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL) (B)	Gerçekleşme Yüzdesi (%) (B/A)
01- Vergi Gelirleri	17.343.000	26.608.843,46	2.743,80	26.606.099,66	153,41
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	192.783.000	167.564.247,50	67.649,76	167.496.597,74	86,88
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	13.702.000	7.189.719,55	60,00	7.189.659,55	52,47
05- Diğer Gelirler	142.319.000	123.634.157,54	641.920,15	122.992.237,39	86,42
06- Sermaye Gelirleri	79.316.000	55.199.890	0,00	55.199.890,00	69,59
08- Alacaklardan Tahsilat	-	-	-	-	-
09- Red ve İadeler	-	-	-	-	-
Toplam	445.463.000	380.196.858,05	712.373,71	379.484.484,34	85,19

Buna göre 2022 yılında net bütçe geliri %85 seviyesinde beklenenin altında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2022 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Personel Giderleri	35.631.000,00	37.227.023,70	104,48
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.230.000,00	5.337.818,02	102,06
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	312.819.000,00	309.780.675,91	99,03
04- Faiz Gideri	4.250.000,00	3.924.727,91	92,35
05- Cari Transferler	5.265.473,58	6.424.441,15	122,01
06- Sermaye Giderleri	75.591.746,40	37.405.103,81	49,48
07- Sermaye Transferleri	576.000,00	545.121,98	94,64
08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenekler	12.700.000,00	0,00	0,00
Toplam	452.063.219,98	400.644.912,48	88,63

2022 yılı bütçesi başlangıç ödeneği 207.000.000,00 TL olup geçen yıldan gelen 6.600.219,98 TL ödenek ve 238.463.000,00 TL ek ödenekle birlikte toplam bütçe ödeneği 452.063.219,98 TL'dir. 2022 yılında bütçe giderleri %88 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe giderlerinin en yüksek kalemi beklentilere paralel gerçekleşen 309.780.675,91 TL tutarındaki mal ve hizmet alım giderleri olmuştur. Gerçekleşme oranı en düşük bütçe gideri kalemi ise %49,48 ile sermaye giderleridir.

Belediyenin bütçe gelirleri ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2021 yılının 2020 yılına, 2022 yılının 2021 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	11.418.915,97	15.463.861,13	26.608.843,46	35,42	72,07
Teşebbüs ve Mülkiyet Gel.	46.540.678,06	60.956.056,91	167.564.247,50	30,97	174,89
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	1.688.550,64	7.238.422,26	7.189.719,55	328,68	-0,67
Diğer Gelirler	44.219.568,63	57.836.390,01	123.634.157,54	30,79	113,77
Sermaye Gelirleri	10.836.264,84	21.394.016,79	55.199.890,00	97,43	158,02
Toplam	114.703.978,14	162.888.747,10	380.196.858,05	42,00	133,41
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	192.322,42	1.060.191,98	712.373,71	451,26	-32,81
Net Toplam	114.511.655,72	161.828.555,12	379.484.484,34	41,32	134,50

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2022 yılında gelirler bir önceki yıla göre 217.655.929,22 TL'lik (%134,50) artış göstermiştir. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki

106.608.190,59 TL (%174,89) ve diğer gelirlerdeki 65.797.767,53TL'lik (%113,77) artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur. Teşebbüs ve mülkiyet gelirlerindeki artışta bütçe içi işletme gelirleri, diğer gelirlerdeki artışta ise merkezi idare vergi gelirlerinden alınan paylar etkili olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2020-2022) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2020 Yılı (TL) (A)	2021 Yılı (TL) (B)	2022 Yılı (TL) (C)	2021-2020 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2022-2021 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	15.952.219,57	20.370.059,67	37.227.023,70	27,69	82,75
SGK Devlet Prim Giderleri	2.430.939,77	3.141.514,20	5.337.818,02	29,23	69,91
Mal ve Hizmet Alım Gider.	89.068.766,86	121.934.014,53	309.780.675,91	36,90	154,06
Faiz Giderleri	2.799.564,91	3.201.739,03	3.924.727,91	14,37	22,58
Cari Transferler	2.713.483,80	3.007.158,06	6.424.441,15	10,82	113,64
Sermaye Giderleri	7.124.712,57	15.531.269,86	37.405.103,81	117,99	140,84
Sermaye Transferleri	-	508.100,25	545.121,98	-	7,29
Toplam	120.089.687,48	167.693.855,60	400.644.912,48	39,64	138,91

Belediyenin bütçe giderleri 2021 yılında 2020 yılına göre 47.604.168,12 TL tutarında ve %39,64 oranında artış, 2022 yılında ise 2021 yılına göre 232.951.056,88 TL tutarında ve %138,91 oranında artış göstermiştir. 2022 yılında bir önceki yıla göre en dikkat çekici artış 187.846.661,38 TL (%154,06) ile mal ve hizmet alım giderlerinde olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2022 yılı Faaliyet Gideri 344.058.042,31 TL, Faaliyet Geliri 312.564.707,00 TL olup Dönem Olumsuz Faaliyet Sonucu ise 31.493.335,31 TL olarak gerçekleşmiştir.

Mustafakemalpaşa Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Şirketin Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	M.K.Paşa Turizm ve Tesis İşletmeciliği Akaryakıt Gıda İnş. ve Tic. Ltd. Şti	10.000,00	10.000,00	100
2	Aksa Mustafakemalpaşa Susurluk Doğalgaz A.Ş.	2.000.000,00	97.579,00	4,8

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Mustafakemalpaşa Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibariyle belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
  - 1) Bilanço
  - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
  - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
  - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
  - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
  - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu

- 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
- 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
- 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
- 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
- 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim

hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların

önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun Beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

Mustafakemalpaşa Belediyesinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması kapsamında yapılan incelemeler sonucunda iç kontrol sistemleri ile ilgili tespitler aşağıda kısaca belirtilmiştir:

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar müdürlükler bazında belirlenmiş olup; yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme

çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam anlamıyla belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İç kontrol riskleri belirlenmemiş, risklerin değerlendirilmesine yönelik de herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmış ve personele duyurulmuştur. Yetki devirleri mevzuata uygun yapılmış, yapılan görevlendirmeler farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. Belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmamıştır. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İç kontrol sistemi, Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamış olması nedeniyle İdarenin tüm birimleri tarafından değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmadığından, iç kontrol sistemine ilişkin bir denetim çalışması da mevcut değildir.

İdarenin iç kontrol sisteminin mevzuat hükümlerine göre tam olarak kurulmaması ve etkin bir şekilde işletilmemesi; kamu kaynaklarının etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun bir şekilde yönetilmesini, İdarenin kanunlara göre faaliyet göstermesini, karar oluşturmak ve izlemek için düzenli, zamanında ve güvenilir bilgi edinilmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, her türlü malî karar ve işlemlerde usulsüzlük ve yolsuzluğun önlenmesini olumsuz yönde etkilemektedir. Üst yöneticilerin, iç

kontrole ilişkin bütün mekanizmaların tam olarak kurulması ve etkin bir şekilde işletilmesi için gerekli sahiplenmeyi göstermesi gerekmektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bursa Mustafakemalpaşa Belediyesi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Birikmiş Amortismanlar Hesabının Gerçeği Yansıtmaması

Bazı duran varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı duran varlıklarda herhangi bir kayıtlı tutar olmadığı halde amortisman ayrıldığı, bazı duran varlıklarda da varlık değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Amortisman ve Tükenme Payları konulu 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği’nde, genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin duran varlıklarından hangilerinin amortisman ve tükenme payına tabi tutulacağı, buna ilişkin usul ve esaslar ile uygulanacak amortisman ve tükenme payının süre, yöntem ve oranları belirlenmiştir.

Belirtilen Genel Tebliğ’in “Amortisman ve tükenme payına tabi tutulan varlıkların değeri” başlıklı 4’üncü maddesinde, duran varlıkların amortisman ve tükenme payına tabi değerlerinin maliyet bedeli olduğu, maliyet bedelinin ise, bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin artırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamından oluştuğu açıklanmıştır.

Aynı Genel Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payı ayırma yöntemi" başlıklı 5'inci maddesinde de, duran varlıklar için amortisman ve tükenme payı ayrılmasında normal amortisman yönteminin uygulanacağı, bu yöntemle göre varlıklar için amortisman ve tükenme payı, varlığın yararlanma süresine göre Genel Tebliğ Eki-1'de yer alan Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde belirlenen oranlarda her yıl eşit olarak ayrılacağı izah edilmiştir.

Anılan Genel Tebliğ'in "Amortisman ve tükenme payının muhasebeleştirilmesi" başlıklı 8'inci maddesinde ise, ayrılan amortisman ve tükenme paylarının 630 Giderler Hesabına borç, ilgisine göre 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabı, 278-Birikmiş Tükenme Payları Hesabı veya 299 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak kaydedileceği belirtildikten sonra, Genel Tebliğ'in "Amortisman tabi duran varlıkların deftere kaydedilmesi" başlıklı 9'uncu maddesinde, amortisman tabi her bir varlığın Duran Varlıklar Amortisman Defterine kayıt usulleri detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Kamu idaresinin mülkiyetindeki varlıkların amortisman ve tükenme payı süre ve oranları ise, Genel Tebliğ'e ekli Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları Listesinde gösterilmiştir.

Sözü edilen Genel Tebliğ hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, bir varlığın amortismanının ancak varlığın maliyet bedeli kadar olabileceği anlaşılmaktadır. Öte yandan amortisman tabi varlıklar için, varlığın maliyet bedeline ulaşınca kadar her yıl amortisman ve tükenme payının ayrılması gerekir.

Oysa, Belediyenin varlık hesapları ile bu varlıklara ayrılan amortisman ve tükenme payları incelendiğinde, bazı varlıklar için hiç amortisman ayrılmadığı, bazı varlıklarda herhangi bir kayıtlı tutar olmadığı halde amortisman ayrıldığı, bazı varlıklarda da varlık değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı anlaşılmıştır.

Örneğin Belediyenin bilançosunda yer alan 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının Pazar yeri alt hesabında toplam 14.647.423,96 TL varlık değeri bulunmasına rağmen hiç amortisman ve tükenme payı ayrılmamıştır. 252 Binalar Hesabının hizmet binaları alt hesabı için varlık değeri 778.795,00 TL olmasına rağmen varlık değerinden 4.925.058,04 TL daha fazla tutarda amortisman ayrılmıştır. 251 Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabının boru hatları alt hesabında herhangi bir kayıtlı tutar olmamasına rağmen 2.550,00 TL amortisman ve tükenme payı ayrılmıştır.

Bunun gibi varlık değeri ile amortisman ve tükenme payı tutarsızlıkları bulunan varlıklara ilişkin genel tablo aşağıdadır.

Tablo 8: Varlık Değerleri ile Amortisman Değerlerinin Karşılaştırılması

Hesap Kodu Tüm Düzeyler	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.01.00.xx	Boru Hatları	0,00	2.550,00	2.550,00
251.xx.20.02.xx	Parklar ve Yeşil Alanlar	257.692,53	0,00	-257.692,53
251.xx.20.05.xx	Otoparklar	144.661,36	0,00	-144.661,36
251.xx.20.06.xx	Pazar Yeri	14.647.423,96	0,00	-14.647.423,96
251.xx.99.00.xx	Diğer Yeraltı ve Yertüstü Düzenleri	3.441.427,58	0,00	-3.441.427,58
252.xx.99.xx.xx	Diğer Binalar	1.853.019,37	0,00	-1.853.019,37
252.xx.xx.01.01	Hizmet Binaları	778.795,00	5.703.853,04	4.925.058,04
252.xx.xx.02.99	Diğer	114.755,00	0,00	-114.755,00
252.xx.xx.04.04	Misafirhaneler	5.000,00	11.000,00	6.000,00
252.xx.xx.04.08	Sinema, Tiyatro ve Opera vb. Salonları ve Stüdyoları	922.876,55	0,00	-922.876,55
252.xx.xx.04.12	Eğitim ve Dinlenme Binaları	21.853,60	0,00	-21.853,60
252.xx.xx.04.99	Diğer	1.286.672,00	0,00	-1.286.672,00
252.xx.xx.07.99	Diğer Binalar	3.793.763,18	6.220.885,12	2.427.121,94
252.xx.xx.09.01	Alışveriş ve İş Merkezleri	48.073,20	0,00	-48.073,20
252.xx.xx.09.05	Dükkan ve İşyeri	26.170.340,00	26.424.840,00	254.500,00
252.xx.xx.10.99	Diğer	448.494,40	0,00	-448.494,40
253.01.02.xx.xx	Enerji Tesisleri	7.905.548,49	0,00	-7.905.548,49
253.01.03.xx.xx	Görüntüleme, Bilgi Toplama ve Takip Sistemleri	763.836,42	0,00	-763.836,42
253.02.01.xx.xx	Tarım ve Ormancılık Makineleri	353.247,02	418.571,67	65.324,65
253.02.02.xx.xx	İnşaat Makineleri ve Aletleri	12.755,50	15.014,90	2.259,40
253.02.03.xx.xx	Atölye Makineleri ve Aletleri	147.357,99	179.045,49	31.687,50
253.02.05.xx.xx	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	474.989,98	617.850,53	142.860,55
253.02.08.xx.xx	Etiketleme ve Numaralandırma Makineleri	13.769,47	26.683,42	12.913,95

253.02.09.xx.xx	Ayırma, Sınıflandırma Makineleri	25.978,00	32.680,00	6.702,00
253.02.10.xx.xx	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	3.150,60	7.736,20	4.585,60
253.03.01.xx.xx	Yıkama, Temizleme ve Ütüleme Cihaz ve Araçları	250.040,37	404.917,67	154.877,30
253.03.02.xx.xx	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	219.850,78	277.291,87	57.441,09
253.03.03.xx.xx	Kurtarma Amaçlı Cihaz ve Aletler	0,00	977,00	977,00
253.03.05.xx.xx	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	71.913,55	96.016,38	24.102,83
253.03.06.xx.xx	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	112.930,52	184.950,90	72.020,38
254.01.01.xx.xx	Otomobiller	249.105,60	309.691,52	60.585,92
254.01.04.xx.xx	Arazi Taşıtları	33.696,00	42.596,00	8.900,00
254.01.06.xx.xx	Mopet ve Motosikletler	43.683,40	82.004,93	38.321,53
255.03.04.xx.xx	Bebek ve Çocuk Mobilyası ve Aksesuarları	620,00	731,60	111,60
255.04.01.xx.xx	Yemek Hazırlama Ekipmanları	154.457,97	161.803,70	7.345,73
255.06.04.xx.xx	Güzel Sanat Eserleri	21.959,80	0,00	-21.959,80
255.07.02.xx.xx	Basılı Yayınlar	410,40	0,00	-410,40
255.07.04.xx.xx	Bilgi Saklama Üniteleri	0,00	1.459,76	1.459,76
255.08.02.xx.xx	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	8.550,99	14.018,02	5.467,03
255.09.01.xx.xx	Doğa Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	21.230,00	21.440,60	210,60
255.10.01.xx.xx	Güvenlik ve Korunma Amaçlı Araçlar	8.978,36	17.498,08	8.519,72
255.11.02.xx.xx	Duvarda Sergilenen Süs Eşyaları	149,89	1.226,89	1.077,00
255.12.02.xx.xx	Büro Malzemeleri	1.085,60	0,00	-1.085,60
255.99.03.xx.xx	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınırlar	354,00	354,02	0,02

Belediye mülkiyetindeki varlıkların amortisman ve tükenme paylarının Amortisman ve Tükenme Payları konulu 47 Sıra Numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği hükümlerine uygun olarak ayrılması sağlanmalıdır.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Mevduat Faiz Gelirlerinin Net Tutar Üzerinden Muhasebeleştirilmesi

Vadeli mevduat hesabından elde edilen faiz gelirlerinin brüt tutar üzerinden 600 Gelirler Hesabına kaydedilmesi gerekirken net tutar üzerinden kaydedildiği ve faiz gelirlerinden yapılan tevkifatın 630 Giderler Hesabında izlenmediği görülmüştür.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Faaliyet Sonuçları Tablosu İlkesi" başlıklı 6'ncı maddesinde gelir ve gider hesaplarının, genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri gereği tahakkuk eden her türlü gelir ve giderin kaydına mahsus olduğu; "Gayri safilik ilkesi" başlıklı 39'uncu maddesinde gelir ve giderlerin, herhangi bir düzenleme veya standart ile aksi kararlaştırılmadıkça netleştirilmeden kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 57'nci maddesinde de "*Muhasebe birimlerinin hesaplarının bulunduğu bankalarca tahakkuk ettirilerek banka hesabına aktarılan faiz tutarları bu hesaba, tevkifat tutarları 630- Giderler Hesabına borç, faiz tutarının içinde bulunulan aya ait kısmı 600- Gelirler Hesabına, geçmiş aylara ait kısmı 181- Gelir Tahakkukları Hesabına alacak kaydedilir. Banka hesabına aktarılan tutarın tamamı aynı zamanda 805- Gelir Yansıtma Hesabına borç, 800- Bütçe Gelirleri Hesabına alacak kaydedilir.*" Hükümü ile mevduat faiz gelirlerinin nasıl kaydedileceği açıklanmıştır.

Kamu idaresi cevabında her ne kadar bulgu konusu hususun düzeltildiği belirtilmişse de, düzeltme işlemi 2023 yılında yapıldığından 2022 yılı faaliyet sonuçları tablosunu etkilememektedir.

Bu itibarla, mevduat faiz gelirlerinin brüt tutar yerine net tutar üzerinden muhasebeleştirilmesi ve faiz gelirlerinden yapılan tevkifatın ise muhasebeleştirilmemesi sonucu, 600 Gelirler Hesabında ve 630 Giderler Hesabında 46.649,54 TL hataya neden olduğundan, 2022 yılı faaliyet sonuçları tablosunda belirtilen hesapların gerçek duruma uygun olmadığı değerlendirilmektedir.

BULGU 2: Telekomünikasyon Altyapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedellerinin Takip ve Tahsilinin Yapılmaması

Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerine Belediye gelir tarifesinde yer verilmediği, söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsilinin yapılmadığı görülmüştür.

5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu'nun "Tanımlar ve Kısaltmalar" başlıklı 3'üncü maddesine göre;

"...Geçiş hakkı: İşletmecilere, elektronik haberleşme hizmeti sunmak için gerekli şebeke ve altyapıyı kurmak, kaldırmak, bakım ve onarım yapmak gibi amaçlar ile kamu ve özel mülkiyet alanlarının altından, üstünden, üzerinden geçmeleri için tanınan hakları,

Geçiş hakkı sağlayıcısı: Geçiş hakkına konu olan kamuya ait ya da kamunun ortak kullanımında olan taşınmazlar da dahil olmak üzere, taşınmaz sahipleri ve/veya taşınmaz üzerindeki hak sahiplerini,

İşletmeci: Yetkilendirme çerçevesinde elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketi,

... ifade etmektedir."

Aynı Kanun'un "Anlaşma serbestisi" başlıklı 25'inci maddesinde; *"İşletmeci ile geçiş hakkı sağlayıcısı, ilgili mevzuata ve Kurum düzenlemelerine aykırı olmamak koşulu ile geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu hükümleri saklı kalmak üzere serbestçe yapabilirler. İşletmeciler, Kurum tarafından istenmesi halinde yapılan anlaşma ile ekleri ve değişikliklerini, her türlü bilgi, belge ile yazışmaları Kuruma bildirmekle yükümlüdürler."* Denilmektedir.

Öte yandan Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı tarafından, geçiş hakkı ve bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik" çıkarılmıştır.

Bu Yönetmelik'in "Geçiş hakkı ücretleri" başlıklı 9'uncu maddesinde;

"(1) Geçiş hakkı kullanımında gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerine ait mülkiyet alanları

dışında kalan yerler için Geçiş Hakkı Sağlayıcısı tarafından, geçiş hakkını kullanan işletmeciden talep edilen geçiş hakkı ücreti, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde belirtilen fiyatları aşamaz.

(2) Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar için belirtilen ücret üst sınırı hariç olmak üzere, Geçiş Hakkı Ücret Tarifesinde yer alan üst sınırları belirten fiyatlar, her mali yılın başında Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırılarak tespit edilir.

(3) İlk yıldan sonraki geçiş hakkı ücretleri; bir önceki yıl geçiş hakkı ücretine en fazla Türkiye İstatistik Kurumunca yayımlanan Üretici Fiyatları Endeksi (ÜFE) oranında artırım yapılması suretiyle tespit edilir.” Düzenlemesi yer almaktadır.

Söz konusu düzenlemeye istinaden Yönetmelik ekinde yer alan tabloda aşağıda belirtilen şekilde tarife belirlenmiştir.

Tablo 9: Geçiş Hakkı Ücret Tarifesi Üst Sınırları

	Geçiş Hakkına Konu Taşınmazların ve Yerlerin Niteliği	Ücret Üst Sınırı (Yıllık)
1	Tapuda kamu kurum ve kuruluşları adına kayıtlı taşınmazlar	Metrekaresi, taşınmazın emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin yüzde 2'si
2	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve büyükşehir belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 1,00.-TL
3	Büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan ve ilçe belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
4	Büyükşehir belediyeleri dışında kalan il belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve il belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,70.-TL
5	İlçe belediyeleri (büyükşehir belediyesi kapsamında kalan belediyeler hariç) ile belde belediyelerinin belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde kalan ve ilçe veya belde belediyelerinin tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda olan yerler	Metresi 0,50.-TL

6	Devlet karayolları, Devlet demiryolları, doğalgaz boru hatları, elektrik iletim hatları, su isale hatları ve benzeri tesislerin geçtiği güzergâhlarda kalan yerler	Metresi 0,50.-TL
7	Köy yolları, Devletçe yapılan sulama tesisleri ve benzeri güzergâhlarda kalan yerler	Metresi 0,5.-TL
8	Orman sayılan yerler	Metresi 1,00.-TL
9	Deniz, tabii ve suni göller ile akarsular ve kıyı alanları	Metresi 3,00.-TL
10	Türk Boğazları	Metresi 20,00.-TL
11	Metro, tramvay, tünel ve benzeri tesislerin sınırlarındaki yerler	Metresi 10,00.-TL
12	Yukarıdaki alanların dışında kalan yerler	Metresi 0,10.-TL

Yukarıda belirtilen mevzuat gereği, geçiş hakkı sağlayıcısı konumunda olan Mustafakemalpaşa Belediyesinin, (Yönetmelik ekinde yer alan tarifede tavan olarak belirtilen miktarlara da riayet edilmek suretiyle) kendi mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçiş hakkı talep eden işletmecilerden tahsil edilmek üzere geçiş hakkı ücret tarifelerini belirlemesi ve bu doğrultuda gerekli tahsilatları yapması gerekmektedir.

Kamu idaresinin hesap ve işlemleri incelendiğinde; Belediyenin yetki ve sorumluluk alanı içinde sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin olarak geçiş hakkı ücretlerini gösterir herhangi bir tarife düzenlemesi yapılmadığı, söz konusu gelir kaleminin takip ve tahsiline ilişkin bir çalışma bulunmadığı tespit edilmiştir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere, Belediye tarafından gelir kaybının önlenmesi için Belediye mülkiyetinde, tasarrufunda ve/veya sorumluluğunda bulunan taşınmazlardan geçirilen; elektronik haberleşme hizmeti sunan ve/veya elektronik haberleşme şebekesi sağlayan ve altyapısını işleten şirketlerin kullandığı her türlü kablo vb. gereçlerin, sahada inceleme yapılmak suretiyle eksiksiz olarak tespit edilmesi veya ettirilmesi, bu suretle de geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 3: Elektrik Alımlarının İhale Yapılmadan Doğrudan Alım Yoluyla Temin Edilmesi

Belediye tarafından yapılan elektrik alımlarının, ihale yapılmaksızın doğrudan temin yöntemiyle gerçekleştirdiği görülmüştür.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'nun “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 3’üncü maddesinde;

“Bu Kanunun uygulanmasında;

... cc) Serbest tüketici: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimi bulunduğu veya iletim sistemine doğrudan bağlı olduğu veya organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini haiz olduğu için tedarikçisini seçme hakkına sahip gerçek veya tüzel kişiyi... ifade eder.” denilmektedir.

6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na dayanılarak çıkarılan Elektrik Piyasası Tüketici Hizmetleri Yönetmeliği ile serbest tüketicinin ikili anlaşmalar yaparak tedarikçisini seçme koşulları düzenlenmiş olup; söz konusu Yönetmelik’in “Serbest tüketici limitindeki indirim belirlenmesi” başlıklı 41’inci maddesinde;

“(1) Serbest tüketici limitine ilişkin indirimler Kurul tarafından;

a) Rekabetin gelişimi,

b) Ölçme-iletişim-kontrol alt yapısının yeterliliği,

c) Piyasa işletmecisinin işlem kapasitesi,

ç) Piyasada serbestçe müzakere edilerek ikili anlaşmalara bağlanabilecek üretim kapasitesi,

d) TEİAŞ ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından serbest tüketicilere ilişkin olarak sağlanan istatistiki bilgiler,

dikkate alınmak suretiyle her yılın 1 Ocak tarihine kadar belirlenir. Bu indirimlere göre hesaplanan yeni serbest tüketici limitleri Ocak ayı sonuna kadar Resmî Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sitesinde duyurulur.” denilmektedir.

21 Aralık 2021 tarih ve 31697 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan ve 1.1.2022 tarihinde

yürürlüğe giren Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu (EPDK) Kurul Kararı uyarınca 2022 yılı için serbest tüketici limiti 1.100 kwh olarak belirlenmiştir.

Söz konusu limitler çerçevesinde Kurumun serbest tüketici konumunda olduğu, elektrik enerjisi de 4734 sayılı Kanunu'nun 4'üncü maddesine göre mal tanımlaması içine girdiğinden, elektrik alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre gerçekleştirilmesi mümkündür.

Sonuç olarak, Kurumun elektrik alımını uygun rekabet ortamı oluşturularak ihale yapılması suretiyle gerçekleştirmesinin, kamu bütçesinin etkili, ekonomik ve verimli kullanılması açısından uygun olacağı düşünülmektedir.

BULGU 4: Belediyenin Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Cins Tashihi İşlemlerinin Yapılmaması

Belediyenin mülkiyetinde olan taşınmazlarının mevcut kullanım durumu ile tapu bilgilerinin uyumlu olmadığı görülmüştür.

Taşınmazların yönetimi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 44, 45, 47 ve 60'ıncı maddelerinde düzenlenmiştir. Hazine ve Maliye Bakanlığınca; 5018 sayılı Kanun'un 44, 45 ve 60'ıncı maddelerine dayanılarak Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmalllerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek üzere Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik çıkarılmıştır.

02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İdarelerine ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmeliğin "Cins tashihlerinin yapılması" başlıklı 10'uncu maddesinde Kamu idarelerince; mülkiyetlerinde, yönetimlerinde ve kullanımlarında bulunan taşınmazların mevcut kullanım şekli ile tapu kaydının birbirine uygun olmaması durumunda, taşınmazların mevcut kullanım şekli ile kayıtlara alınması ve cins tashihi işlemlerinin yapılması gerektiği belirtilmektedir.

Belediyenin mülkiyetinde ve kullanımında bulunan ve mevcut kullanım şekli ile tapu kaydı niteliği farklı olan 339 adet taşınmaz bulunduğu tespit edilmiştir.

Bu itibarla, yukarıda yer alan mevzuat hükümleri doğrultusunda tapu kayıtları ile mevcut kullanım şekli uyumsuz olan taşınmazların cins tashihi işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

BULGU 5: Yevmiye Kayıtlarında Geriye Dönük ve Silinen Yevmiyelerin Bulunması

Kurumun muhasebe kayıtlarında yevmiye numaralarının sıralı şekilde devam etmediği, silinmiş ve geriye dönük düzenlenmiş olarak görünen yevmiye kayıtları bulunduğu, yevmiye üzerinde yer alan yevmiye numaraları ile Birleşik Veri Aktarım Sistemi (BVAS)'ne yüklenen yevmiye numaraları arasında farklılıklar bulunduğu, bu hususların ise hem muhasebe takibi hem de denetim esnasında çeşitli zorluklara yol açtığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinde yapılan tanıma göre; yevmiye defteri, kayda geçirilmesi gereken işlemlerin yevmiye tarih ve numarasıyla ve maddeler halinde düzenli olarak yazıldığı müteselsil sıra numaralı defterlerdir. Ayrıca, aynı Yönetmelik'in 43'üncü maddesinde işlemlerin yevmiye tarih ve numara sırasına göre ve maddeler halinde yevmiye defterine günlük olarak kaydedileceği hükme bağlanmıştır.

Yukarıda yer alan hükümlere göre, yevmiye numaralarının günlük olarak kaydedilmesi ve müteselsil devam etmesi gerekmektedir. Yevmiye defterinde yevmiye tarihinden sonra ortaya çıkan ve değiştirilmesi veya kayda alınması gereken bir yevmiye var ise, bunun yeni bir düzeltme yevmiyesi kullanılmak suretiyle yapılması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, Kurumun 1617 adet geriye dönük ve 140 adet silinen yevmiyesi bulunduğu görülmüştür.

Sonuç olarak, yevmiye kayıtlarının mevzuata uygun şekilde birbirini takip eden bir düzende tutulması gerekmektedir. Ayrıca Kurum tarafından Sayıştay Başkanlığı'nın Birleşik Veri Aktarım Sistemi (BVAS)'ne yüklenen yevmiyelerin numaraları ile muhasebe biriminde takip edilen aynı yevmiyelerin numaralarının birbirine eşitliği sağlanmalıdır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>